

Kartlegging av investeringer i fiskeri og fangst, akvakultur og fiskeindustri, 1970 – 2019

FHF-prosjekt 901532

Atle Blomgren, seniorforsker NORCE

Øystein Fjelldal, seniorforsker NORCE

Christian Quale, seniorrådgiver NORCE

Bård Misund, førsteamanuensis UiS

Ragnar Tveterås, professor, UiS

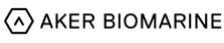

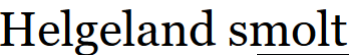

Bård Helge Kårtveit, seniorforsker NORCE

28. JUNI 2019

Formål og avgrensninger

- 1) FHF engasjert NORCE/UiS for å kartlegge og analysere utviklingen i investeringer i fiskeri og fangst, akvakultur og fiskeindustri siste 10 år. Vi har i tillegg tatt med tall tilbake til 1970, men fokuset er på siste 10 år.
- 2) I tillegg til investeringer ført på fiskeri og fangst, akvakultur og fiskeindustri, tar vi også med oppdrettsrelatert aktivitet registrert innen tradisjonell skipsfart, eksempelvis aktivitet innen servicefartøy og slakte/brønn/bløggébåter. Årsaken til dette er todelt:
  - For det første: Næringen Akvakultur (NACE 03.2) inkluderer enkelte investeringer knyttet til fartøytjenester og det er uklart hvorfor noe føres her og ikke innen tradisjonell skipsfart.
  - For det andre: Flere oppdrettere er engasjert i oppdrettsrelatert skipsfart gjennom hel- eller deleide datterselskap.

Næring	Delnæring/Næringskoder	Kmtr	Eksempler
Fiskeri	Fiskeri og fangst: 03.1 Hav- og kystfiske		
Akva- kultur	Matfiskproduksjon: 03.211/03.221 Prod. av matfisk og skalldyr i oppdrett		
	Yngel/settefisk/post-smolt: 03.212/03.222 Prod. av yngel og settefisk i oppdrett		
	Tjenester: 03.213/03.223 Tjenester til oppdrett. Tjenester innen vaksiner, drift osv.		
Fiske- industri	Nasjonalregnskapets « <i>Bearbeiding og konservering av fisk m.v.</i> » består av alle 10.2-kodene	Skille mellom 3 typer.:	
	Merk at noen er eid av oppdrettere, mens andre er uavhengige.	Oppdrettsrelatert	
	Merk at noen er eid av fiskeselskap, mens andre er uavhengige.	Villfangstrelatert	
	Produksjon av fiskemel og fiskeoljer og noe ingrediensindustri.	Biomarin	
Oppdretts- relatert skipsfart	Enkeltsekskap som leverer tjenester til oppdrettsnæringen: Servicebåter, brønnbåter, slakte/bløggébåter, fôrbåter osv.		
Ingrediens /fôr- industri	Bearbeiding av sjømat reg.t på andre nærings-koder, eksempelvis prod. av rå fiskeoljer og fett (10411), ordinær næringsmiddelind. (NACE 10890), fiskefôrprod. (10910) eller organisk kjemi (20140).	NB: Dette inngår ikke eksplisitt i vår studie	

Definisjoner

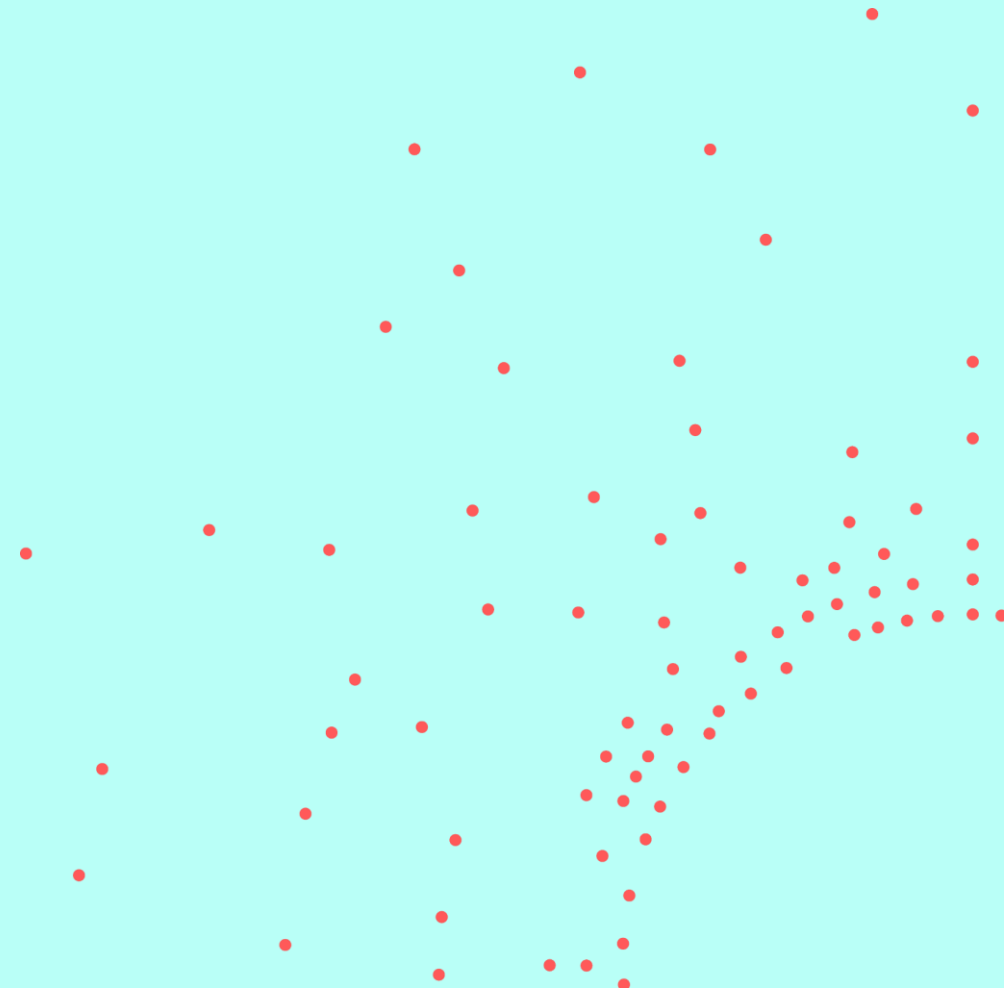
- 1) Fokuset er investeringer som tas i bruk av en selskapsenhet lokalisert i Norge
- 2) Ser på bruttoinvestering i fast realkapital: Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Kan være negativt.
- 3) Fast realkapital består av både materiell realkapital og immateriell realkapital.
- 4) Oppdrettskonsesjoner eller fiskekvoter blir ikke aktivert som bruttoinvestering.
Kvoter, konsesjoner og arbeidskapital må likevel finansieres, så bruk av bruttoinvesteringstall undervurderer finansieringsbehovet til enkeltaktører
- 5) Investeringer registreres geografisk der investeringen 'tas i bruk'.

Datagrunnlag/metode

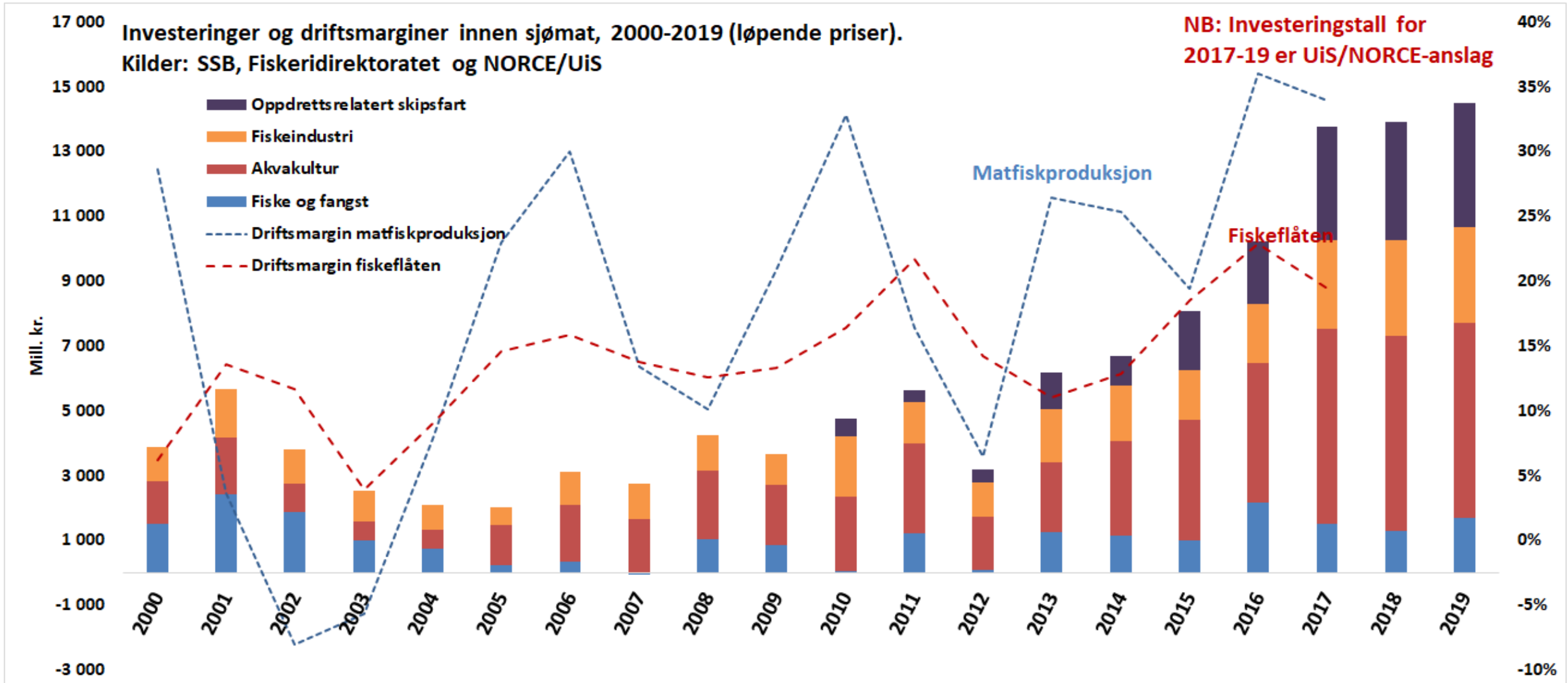

- 1) SSB: Investeringsdata 1970-2018 (en del 2017 og 2018-data er foreløpige)
- 2) Regnskapstall fra Brønnøysundregisteret
- 3) Relevante data fra Fiskeridirektoratet: Lønnsomhet, fangstvolum, fangstverdi, fartøyoversikt, osv. Lønnsomhet, fangstvolum, fangstverdi, fartøyoversikt, osv.
- 4) Maritimt Magasin: Sjømatrelaterte fartøy kontrahert av norskbaserte redere i eller utenfor Norge: 2005 (ikke komplett) – mars 2019 (månedlig oppdatering)
- 5) NORCE sjømatpopulasjon bestående av alle virksomheter – uavhengig av næringskode - sjømatrelatert virksomhet. Denne populasjon er brukt til å identifisere blant annet oppdrettsrelatert skipsfart.
- 6) Intervjuer med relevante aktører i næringen

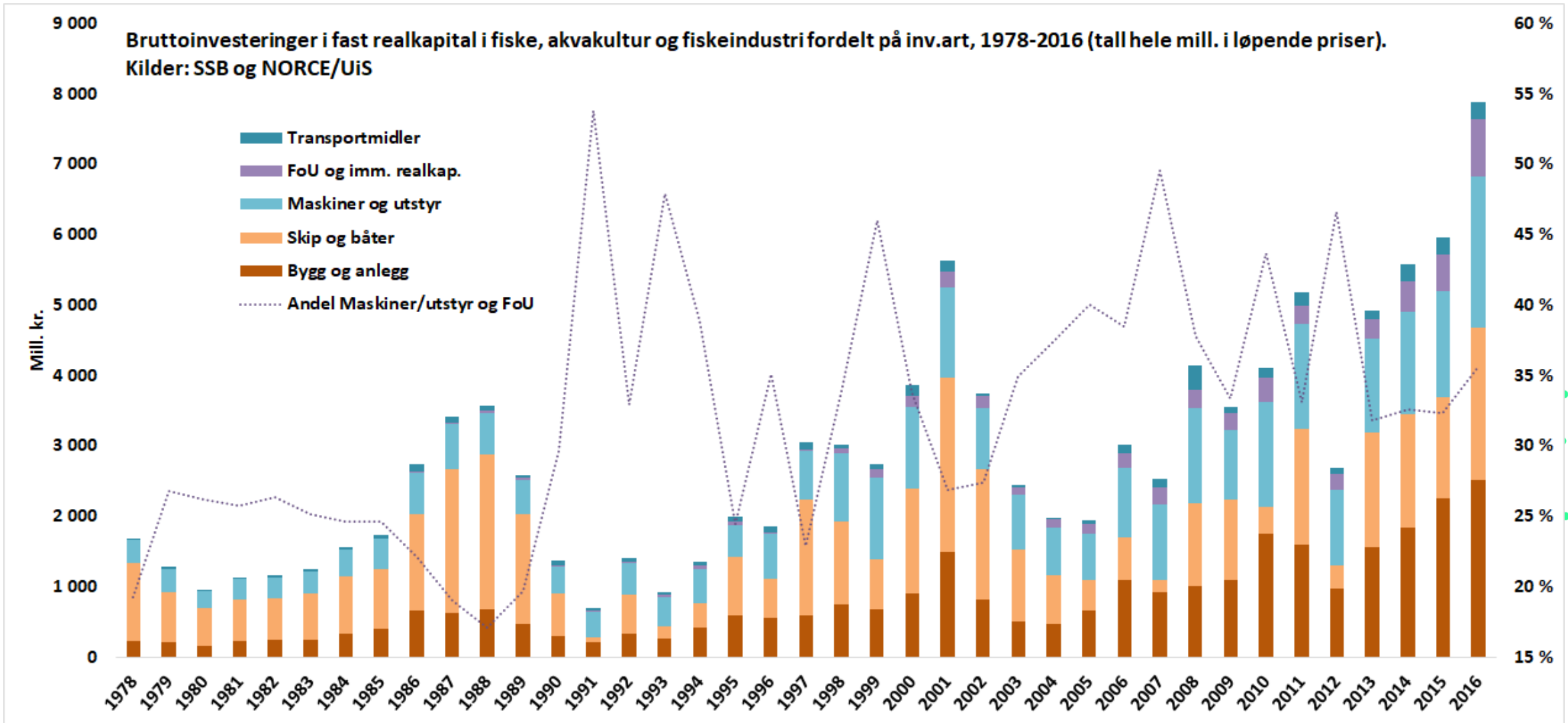
Sjømatnæringen samlet

Siden 2000 har det blitt investert for over 115 mrd. i sjømatnæringen; generelt høy lønnsomhet gjør at det ventes investeringer for ca. 14 mrd. i 2019

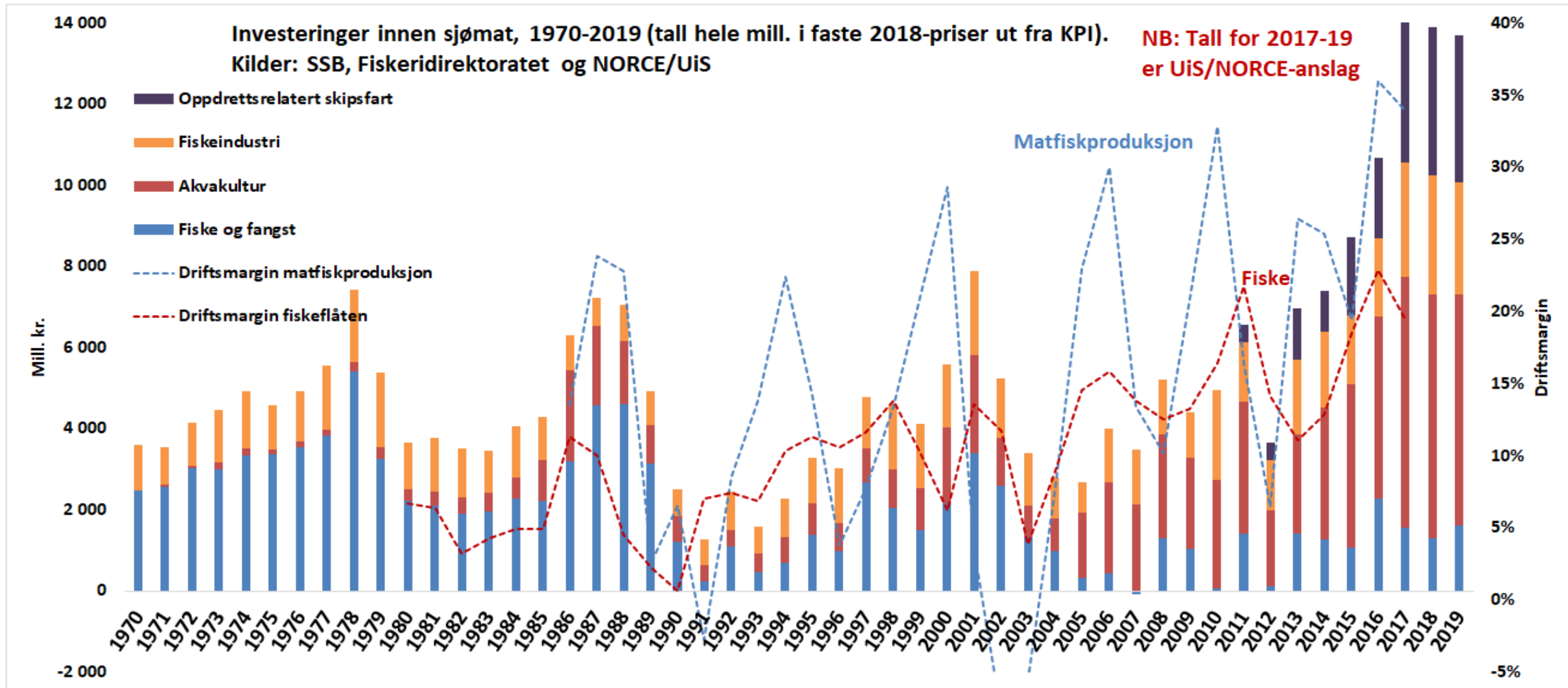

Investeringene i sjømatnæringen har i økende grad blitt rettet mot maskiner/utstyr og FoU, områder der norskbaserte leverandører er sterke

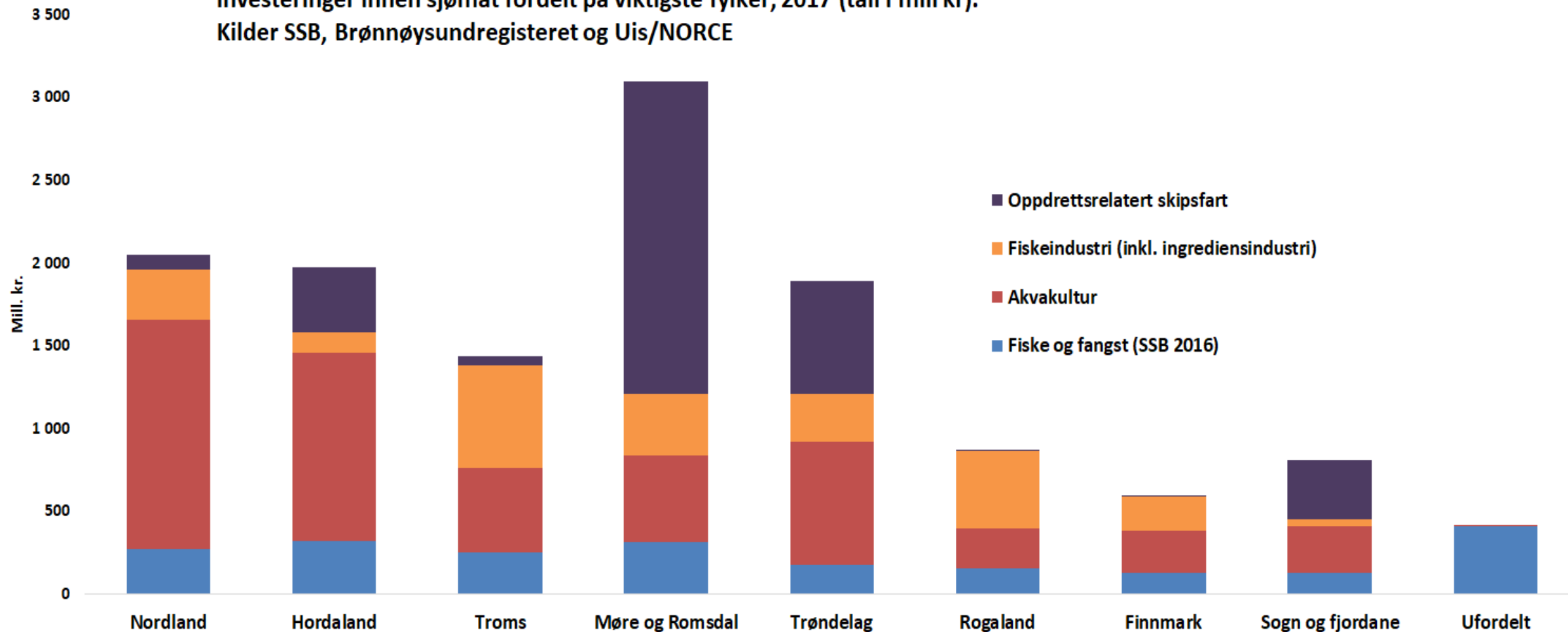
Sjømatinvesteringene målt i faste priser er på sitt aller høyeste nivå noensinne, drevet av investeringer innen oppdrett og fiskeindustri

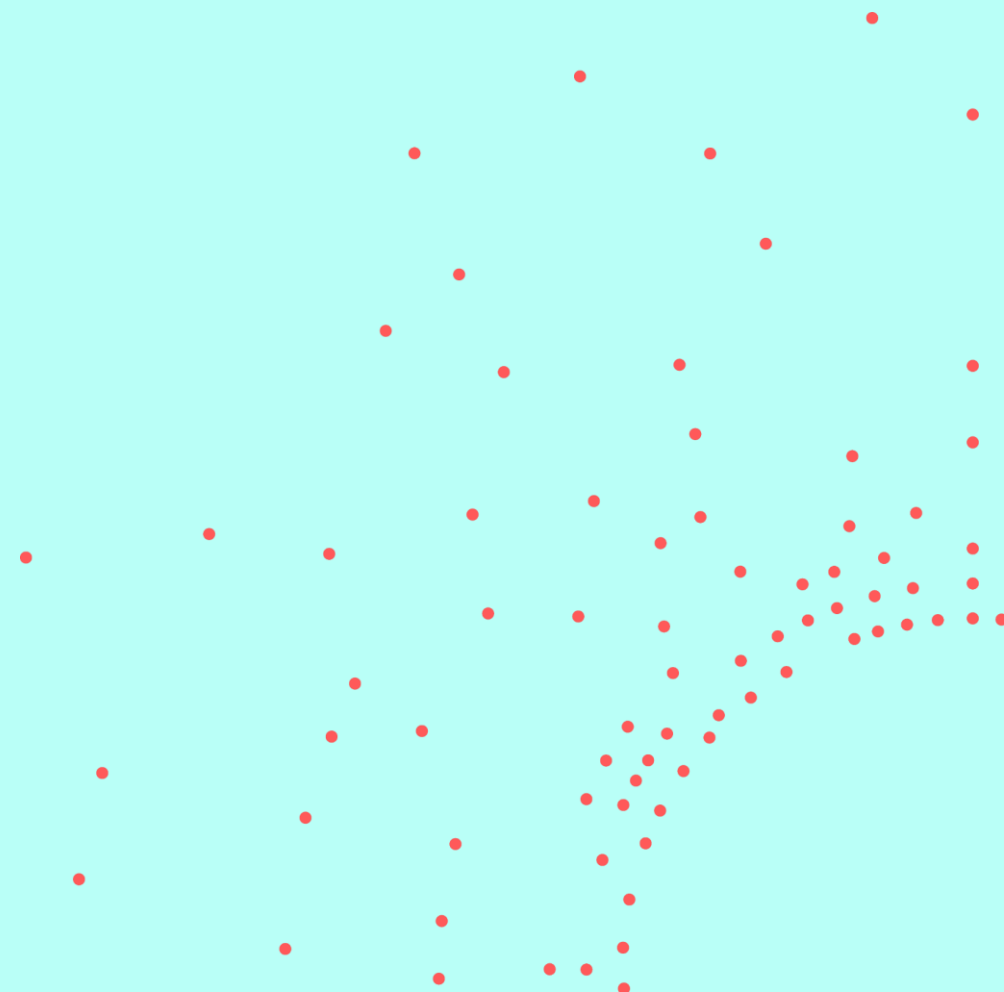
Nordland er størst innen tradisjonell sjømatvirksomhet; Møre og Romsdal størst derom en inkluderer oppdrettsrelatert skipsfart

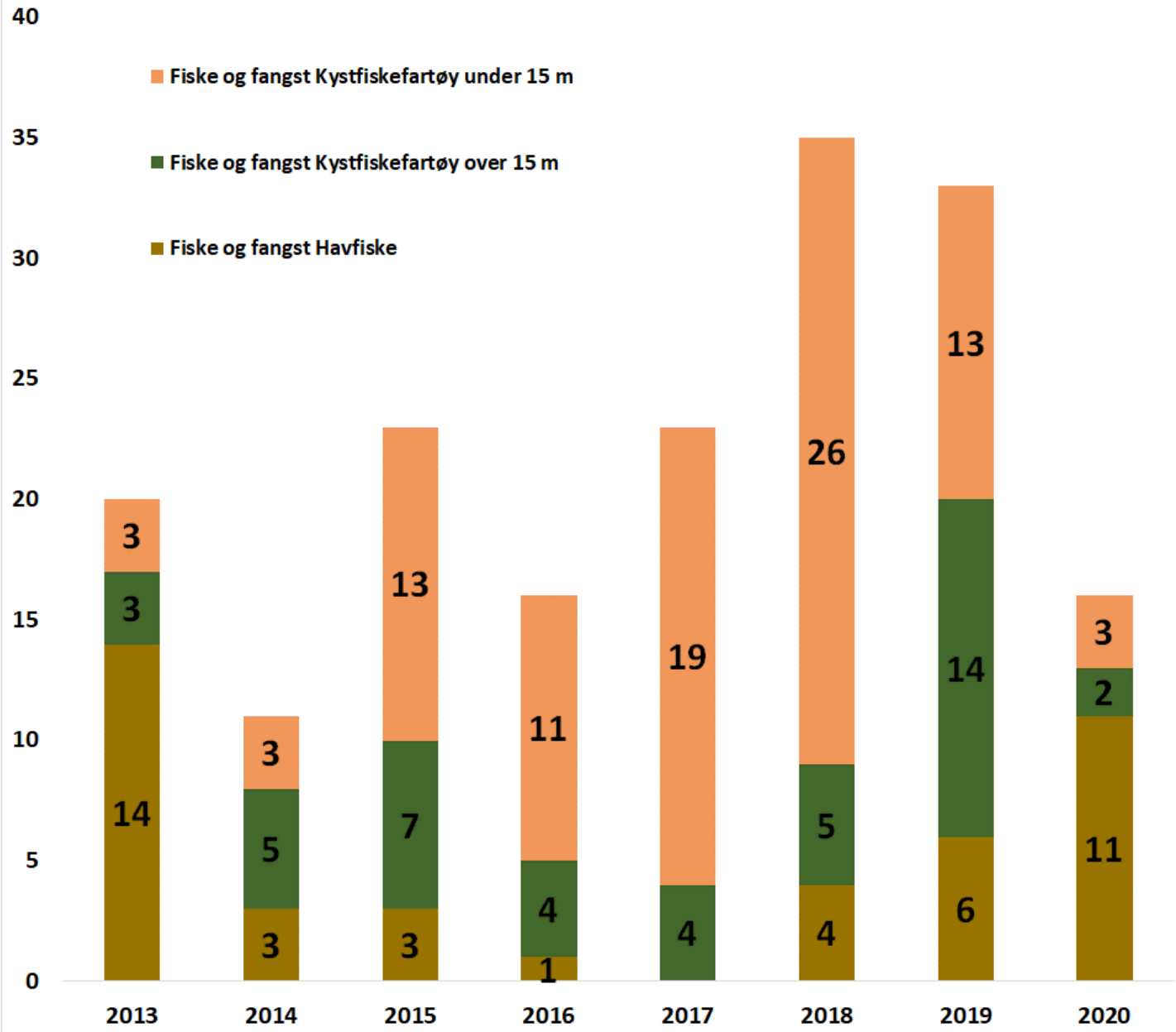
Investeringer innen sjømat fordelt på viktigste fylker, 2017 (tall i mill kr).
Kilder SSB, Brønnøysundregisteret og Uis/NORCE

Fiske og fangst

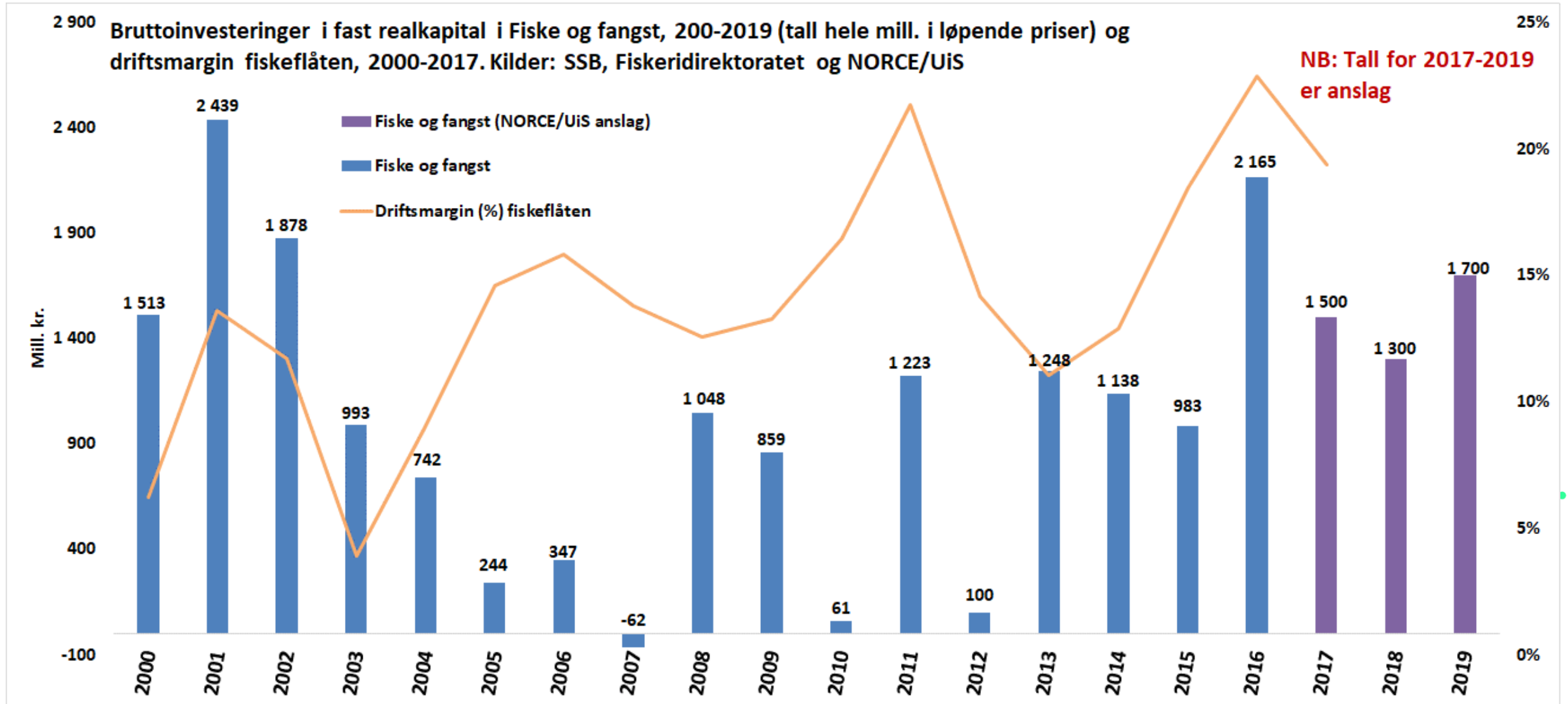
Antall fiskefartøy levert eller under bygging til norskbaserte kunder fra norske eller utenlandske verft, fordelt på type fartøy. Kilder: Maritimt magasin og UiS/NORCE

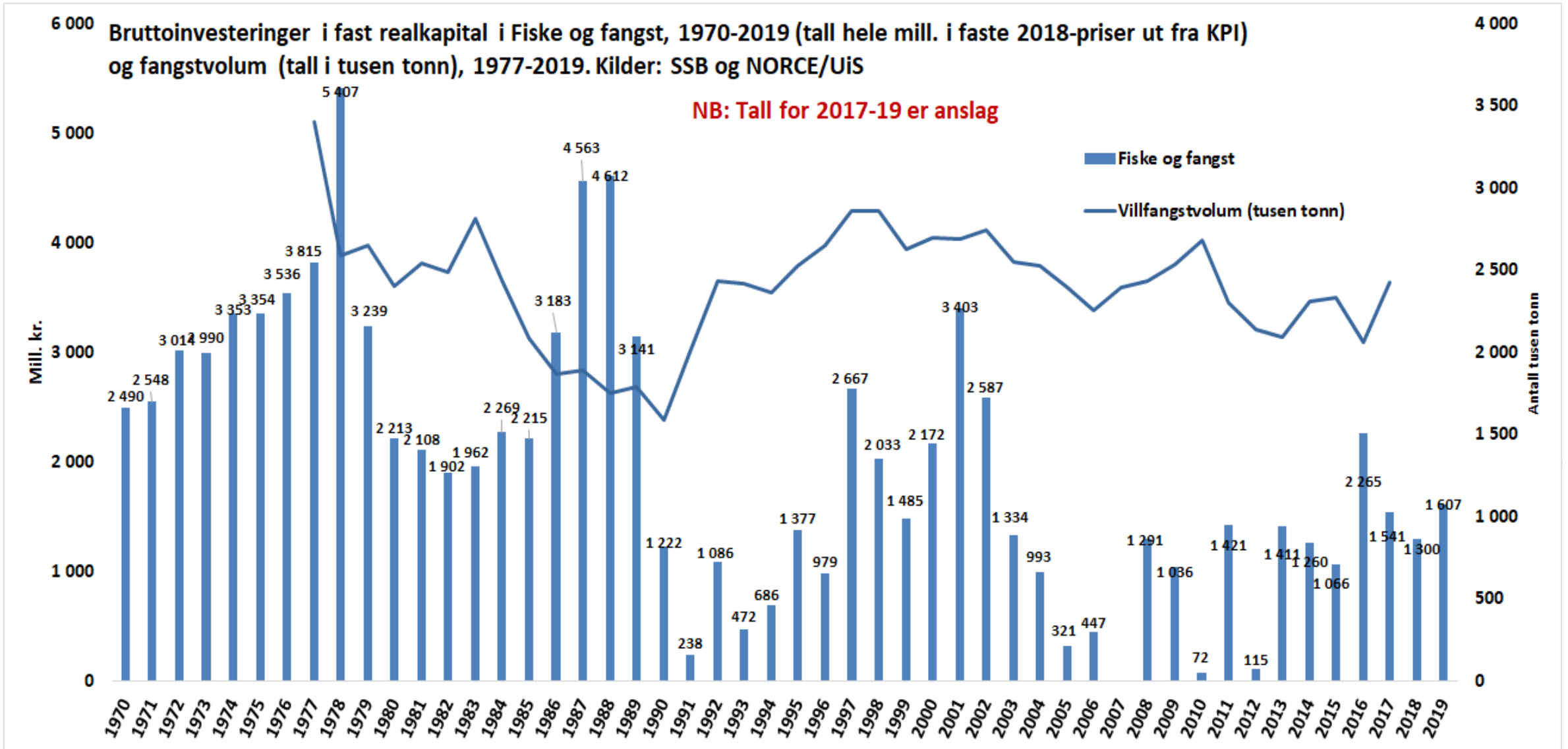
Stor byggeaktivitet 2013-2015 knyttet til havfiskefartøy; tiltakende aktivitet fra 2017 knyttet til kystfiskefartøy.

Utviklingen er i stor grad knyttet til strukturvoteordningen

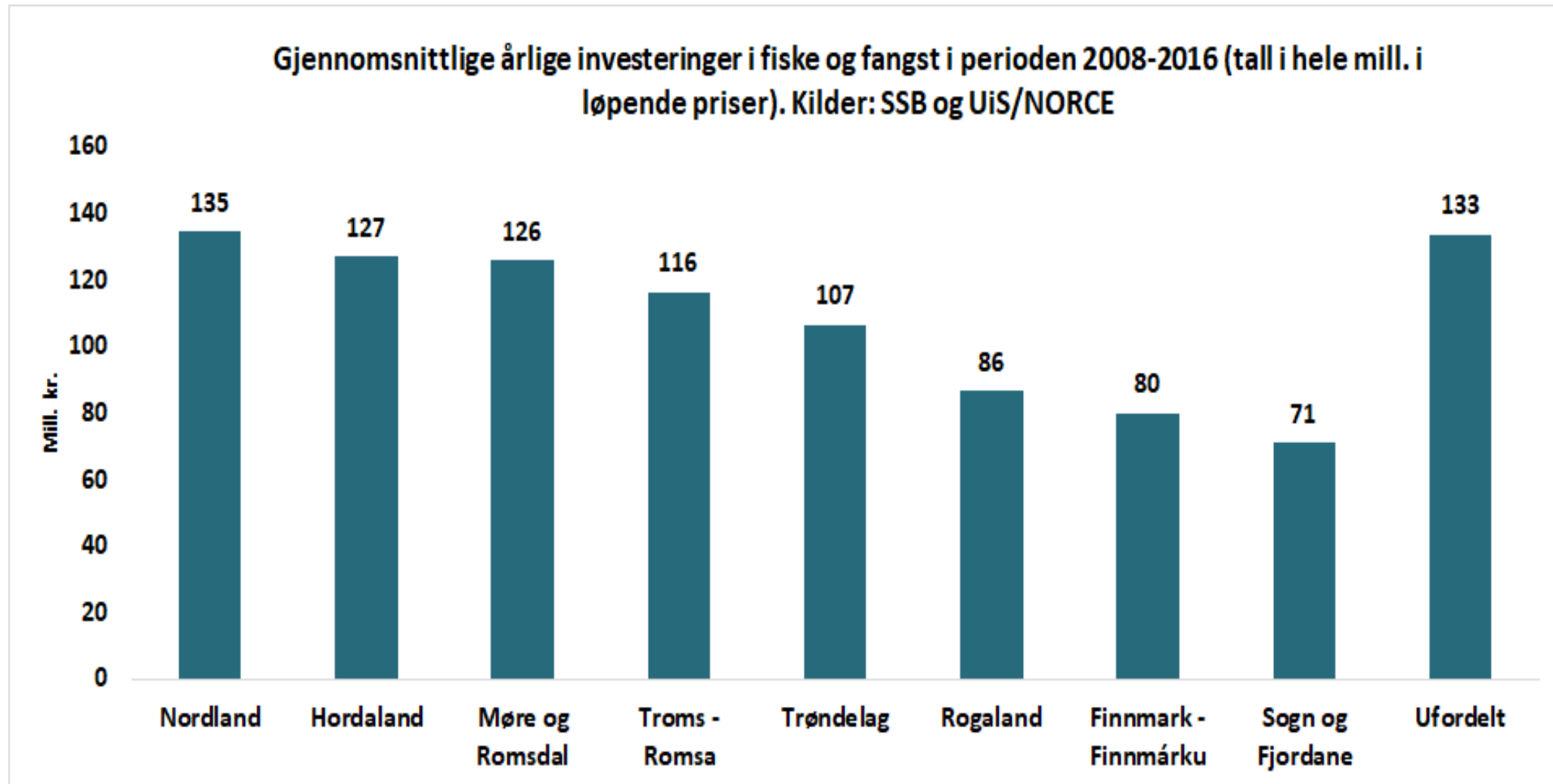
Fra 2008-19 har det vært høy lønnsomhet og investeringer for nesten 12 mrd. kr i fiskeflåten; investeringene tiltar fra og med i år **NORCE**

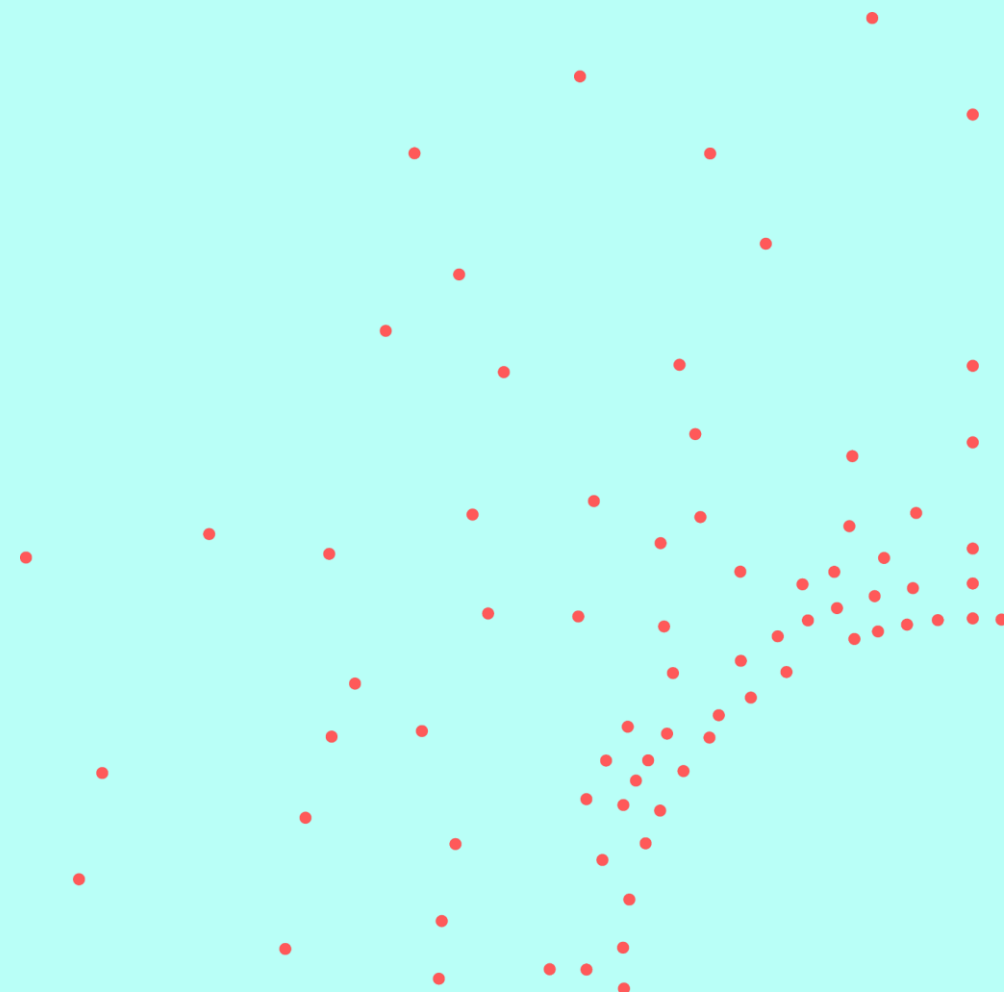
Strukturendringer i fiskeflåten har gjort fisket mer effektivt og gjør at det trengs færre investeringskroner for å opprettholde fangstvolumet

Hovedtyngden av investeringer innen fiske skjer i Nordland, Hordaland og Møre og Romsdal

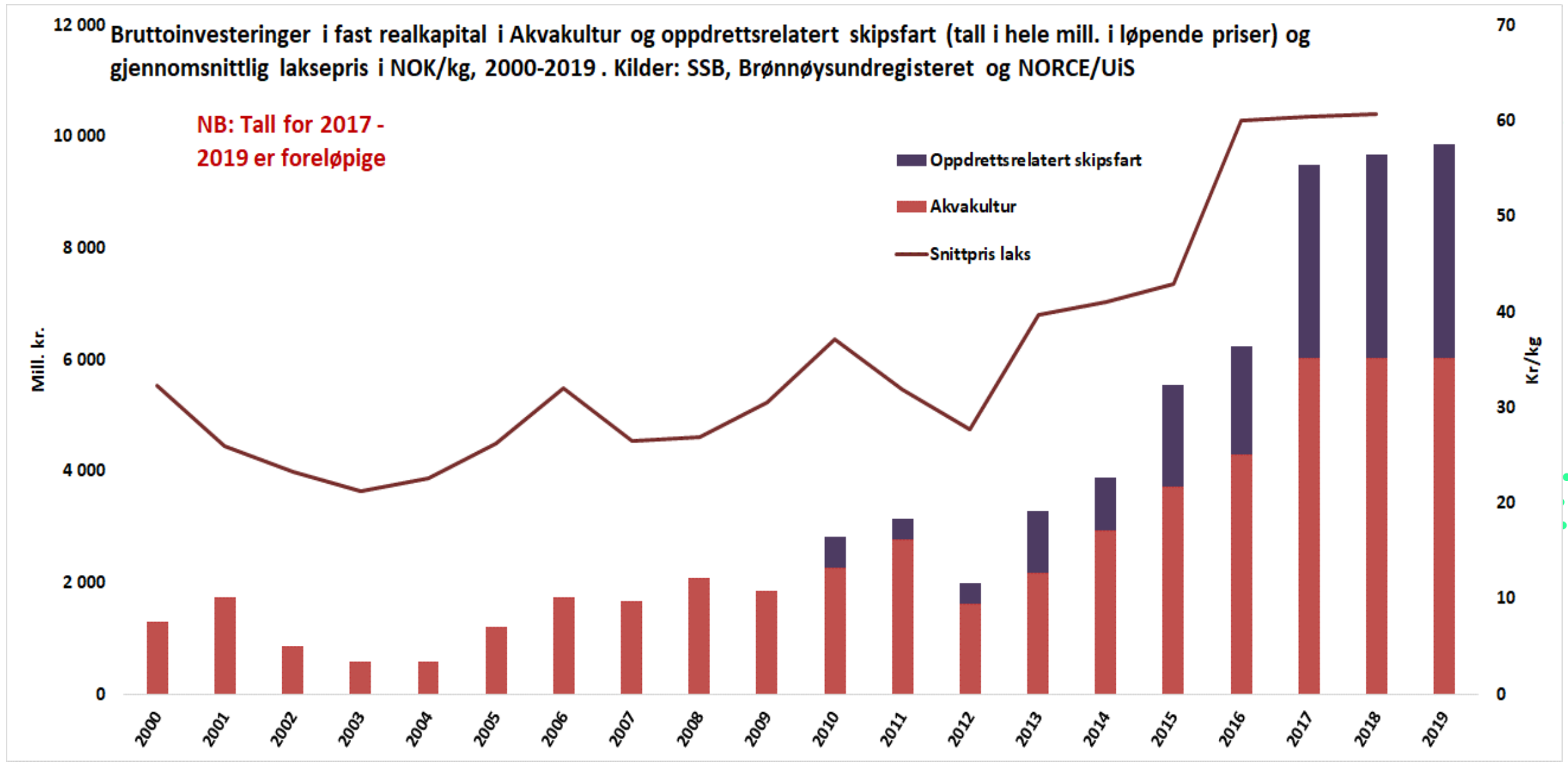

Oppdrett

Investeringene i oppdrett drives av høy laksepris, nye forskrifter og behov for å håndtere biologiske begrensninger, og ligger nå på rundt 10 mrd. per år

Utviklingstillatelsene sparket i gang teknologioverføring fra olje/gass til oppdrett, og vil gi økte FoU-investeringer de nærmeste årene

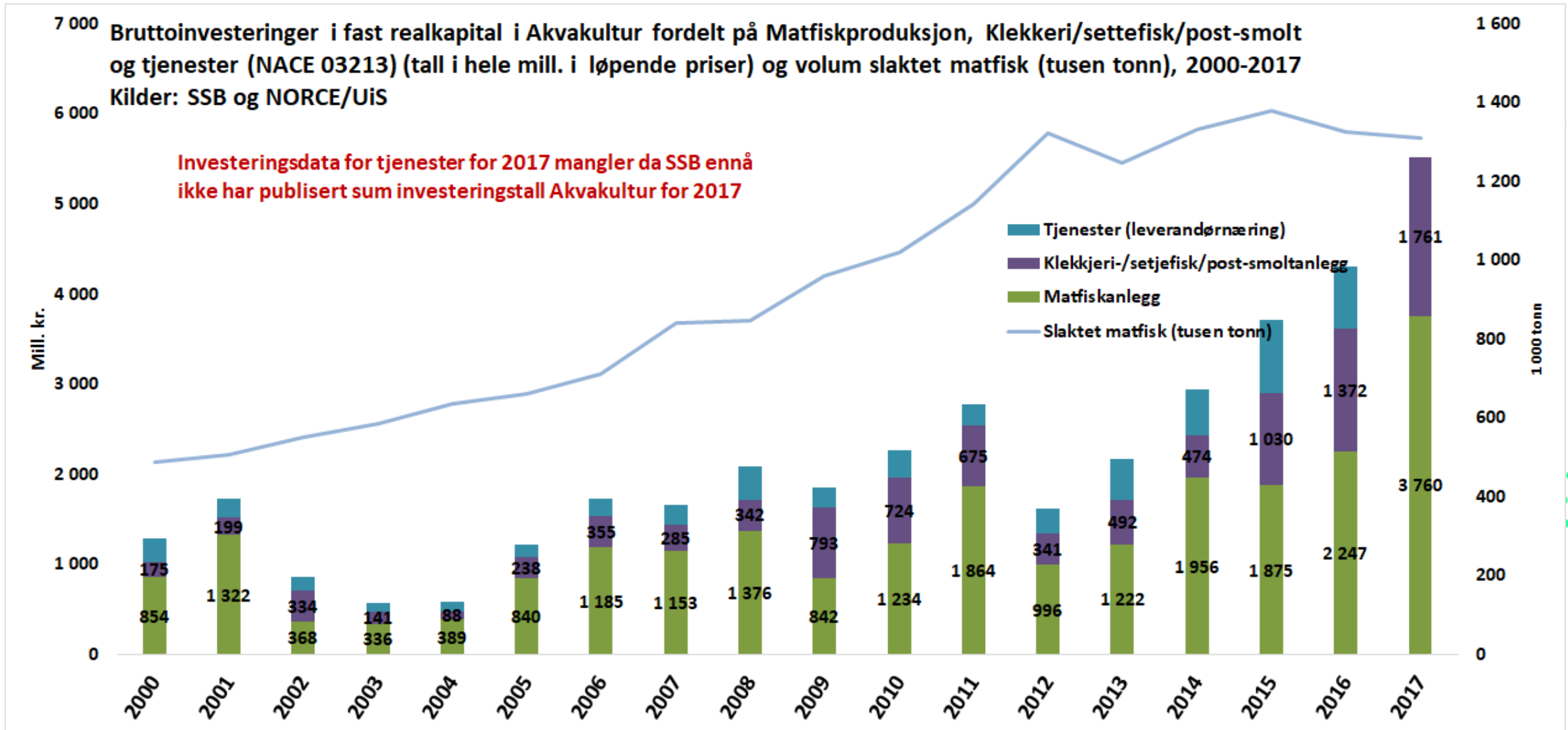

Søker	Konsept	Omsøkt antall tillatelser	Omsøkt volum MTB	Omsøkt investering/ Avgrenset størrelse	Omsøkt Avgrenset volum	Investerings- estimat (omsøkt)	Revidert investerings- beløp	Revidert investering/ tillatelse
Ocean Farming AS	"Havmerd"	8	6,240	86,25	8	6,240	690	86,25
Nordlaks Oppdrett AS	"Havfam"	39	30,000	70,72	21	16,380	2,758	84,52
MNH Produksjon AS	"Aquatraz"	8	6,240	44,93	4	3,120	359	26,97
AkvaDesign AS	"AkvaDesign"	10	7,800	60,00	2	1,560	600	72,91
Marine Harvest Norway AS	"Egget"	14	10,920	42,86	6	3,120	600	55,50
Atlantis Subsea Farming AS	"Atlantis"	6	4,680	24,33	1	780	146	79,90
NRS ASA / Aker ASA	«Arctic Offshore Farming»	15	11,700	64,00	8	5,990	960	94,25
Hydra Salmon Company AS	"Produksjonstank"	4	3,120	50,00	4	3,120	200	76,00
Mariculture AS	"Smart Fishfarm"	16	12,480	91,17	8	6,240	1,459	91,17
Cermaq Norway AS	«iFarm»	10	7,800	66,30	4	3,120	663	71,00
Mowi Norway AS	"Marine Donut"	8	6,240	62,73	2	1,100	502	118,75
Totalt		138	107,220	68	50,770	8,937	5,440	857
Gjennomsnitt		12.5	9,747	60.30	6.2	4,615	812	77.93

Partnere i utviklingen av Ocean Farm 1 Konseptet «Havmerd»

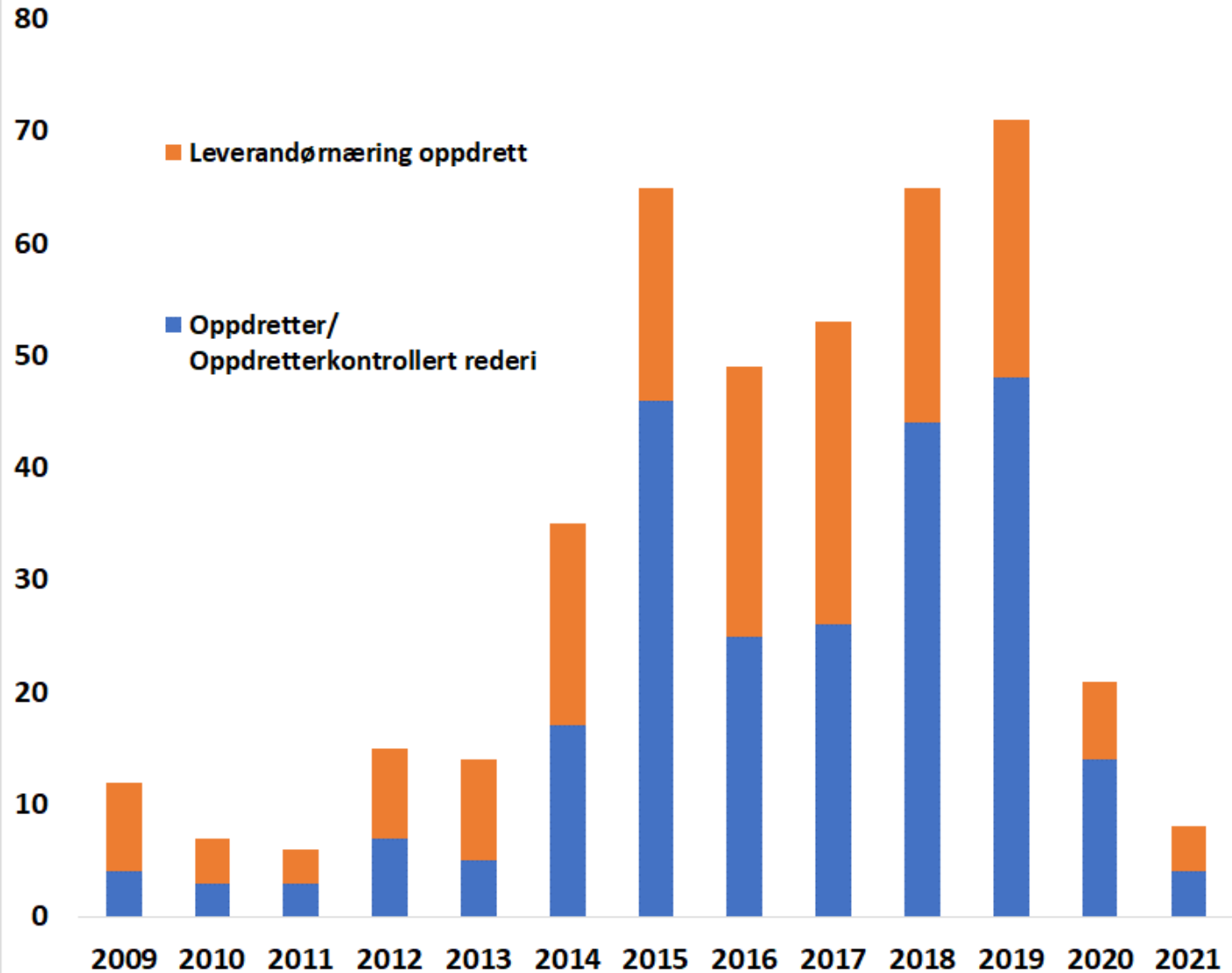
Global Maritime AS	Design og systemintegrasjon
Kongsberg Maritime AS	Elektro og instrumentering for marine- og fisketekniske systemer
Mørenot Aquaculture AS	Nettingstruktur til skrog og trengearrangement
Malm Orstad AS	Drive-system for skyveskott
Emstec GmbH	Lasting-/lossearrangement for fisk
Graintec AS	Mottak og distribusjon av fiskefôr
Optimar Stette AS	Håndtering av død fisk
Pump Supply AS	Vaskesystem for netting
CSIC QWHI	Konstruksjon av skrog og installasjon av marine systemer
DNV GL/Noomas	3. Parts verifikasjon og sertifisering
MARINTEK	Modelltesting og tilhørende analysearbeid
Sintef Fiskeri- og havbruk AS	Miljødata strømberegninger
FugroOceanor AS	Miljødata bølgeberegninger
Ramnäs Bruk AB	Ankerkjetting
Lankhorst Euronete S.A.	Fiberliner
Farstad Offshore AS	Installasjon forankringsutstyr og Havmerde

Ny forskrift, behov for større og mer robust smolt, og ønske om mer effektiv utnyttelse av MTB-kapasitet har gitt vekst i investeringer i settefiskanlegg/post-smoltanlegg

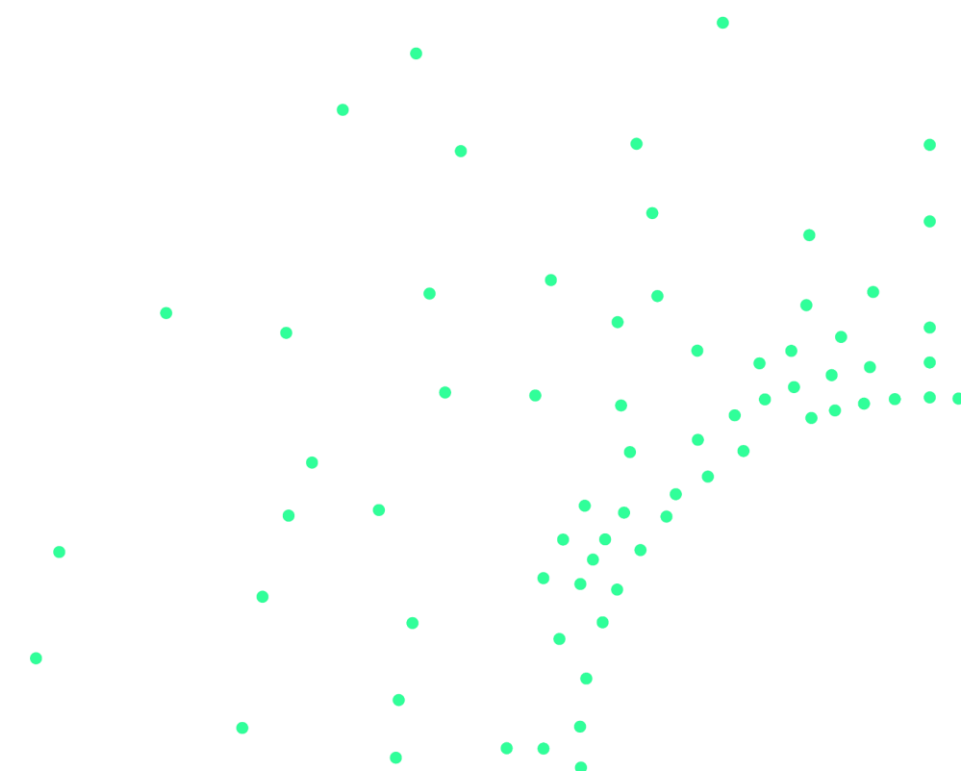
Antall servicefartøy og brønn/bløgge/slaktebåter levert eller under bygging (2019) til norskbaserte kunder fra norske eller utenlandske verft fordelt på kunde.

Kilder: Maritimt magasin og UiS/NORCE

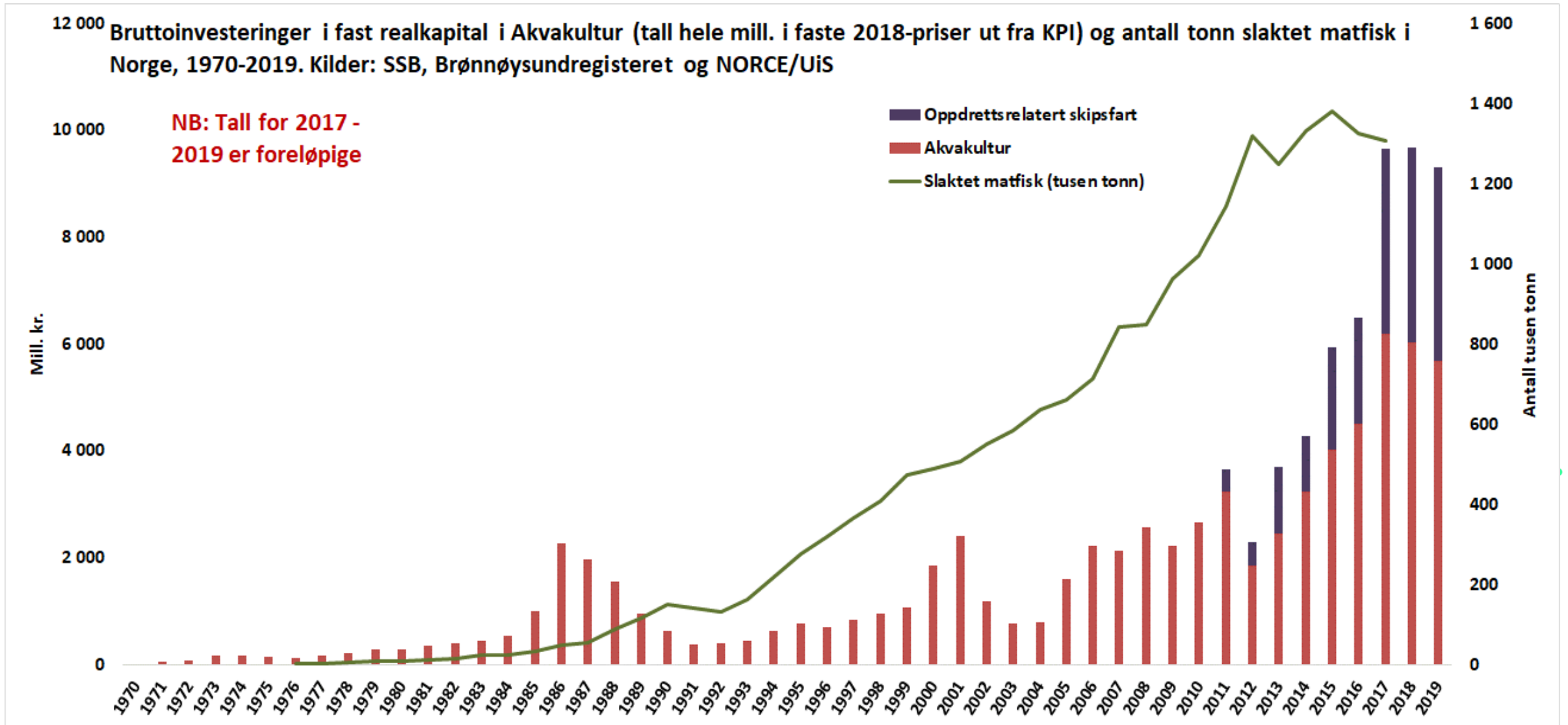

NORCE

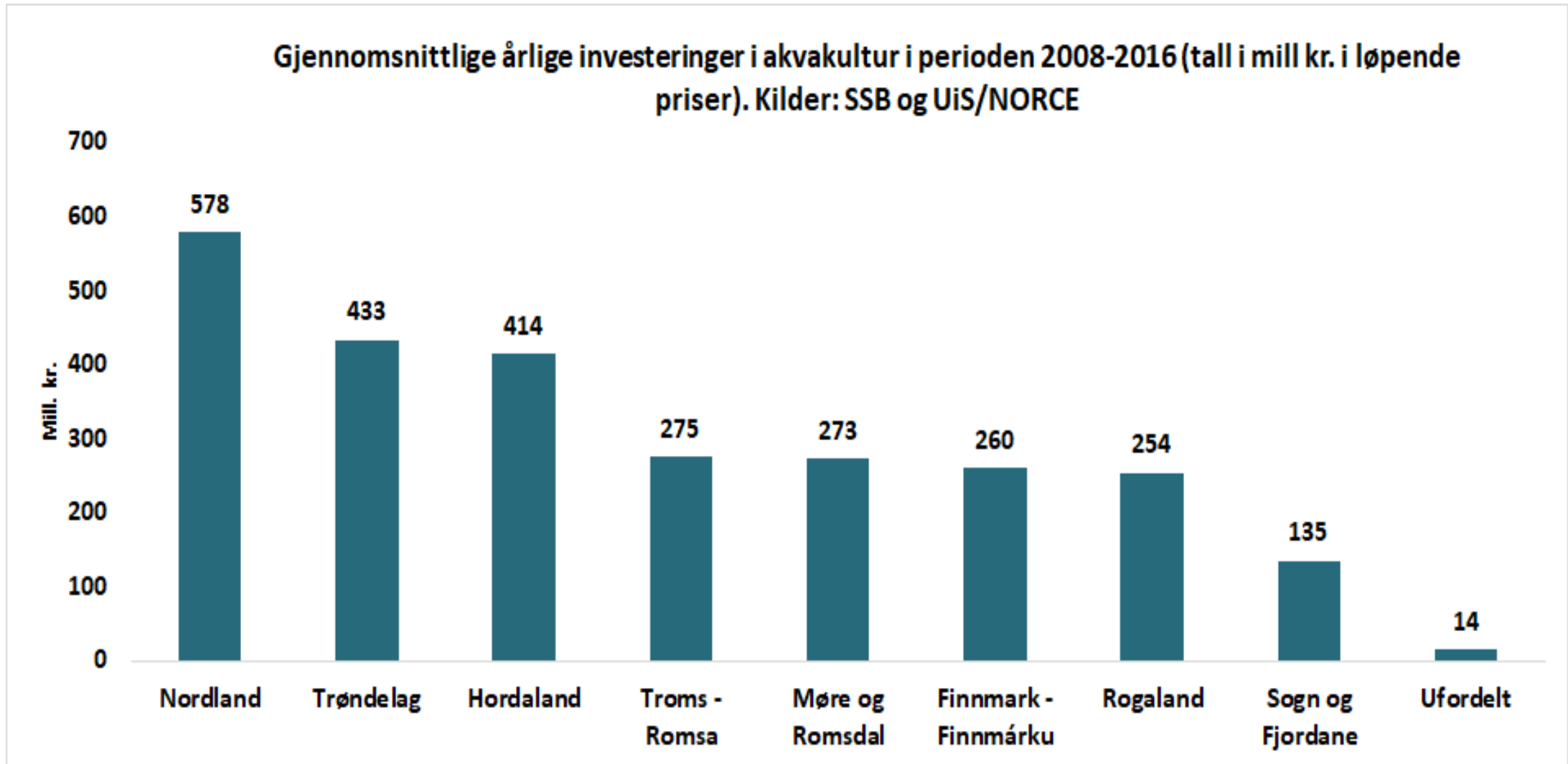
Betydelig bygging av oppdrettsrelaterte fartøy, i økende grad i regi av oppdretterne selv

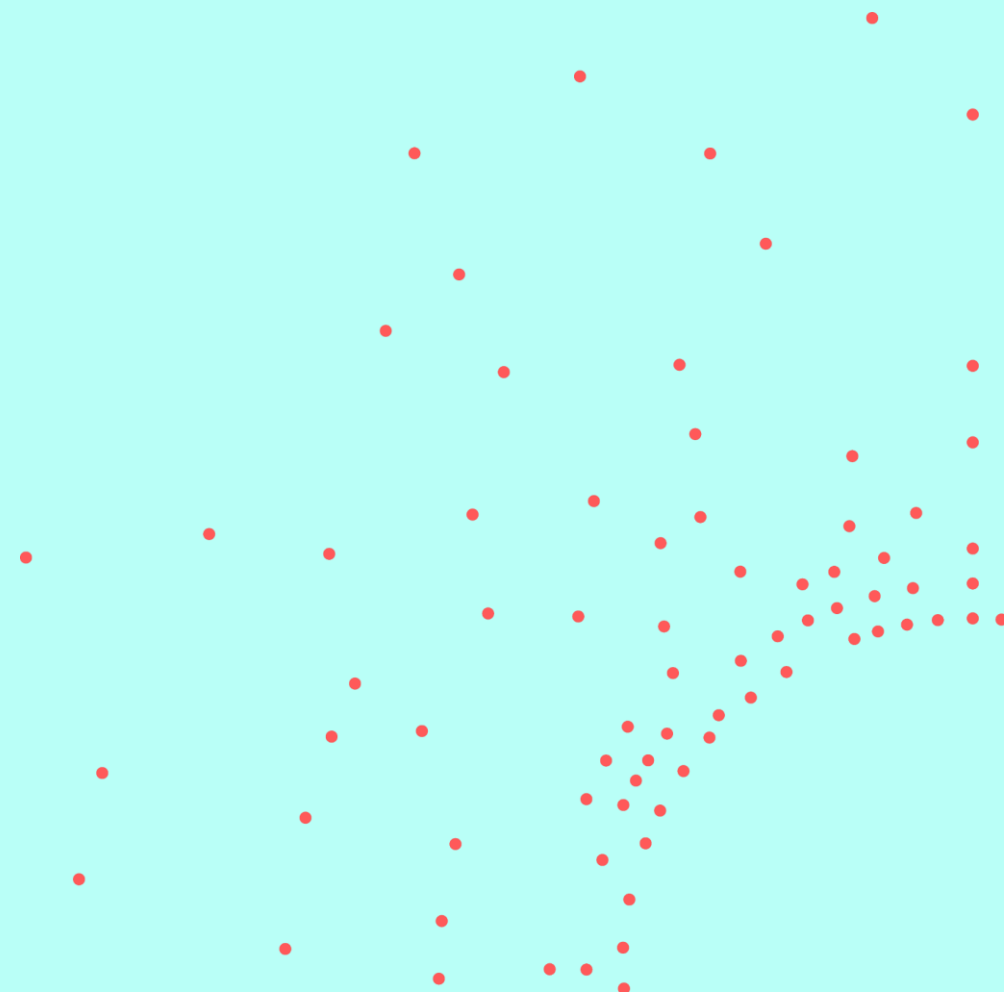
Investeringene i oppdrett målt i faste priser er nå på sitt 'all-time high'

Hovedtyngden av investeringer innen akvakultur skjer i Nordland, Trøndelag og Hordaland

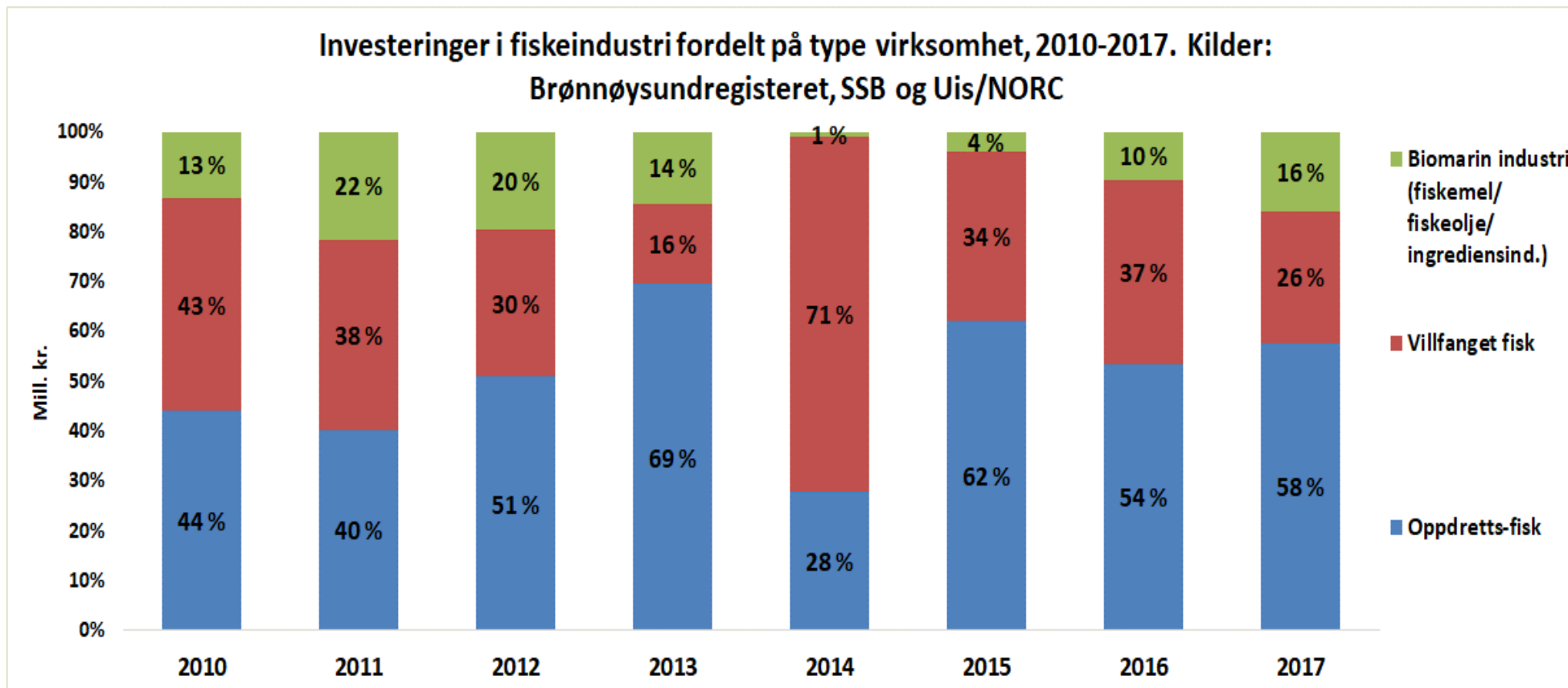

Fiskeindustri

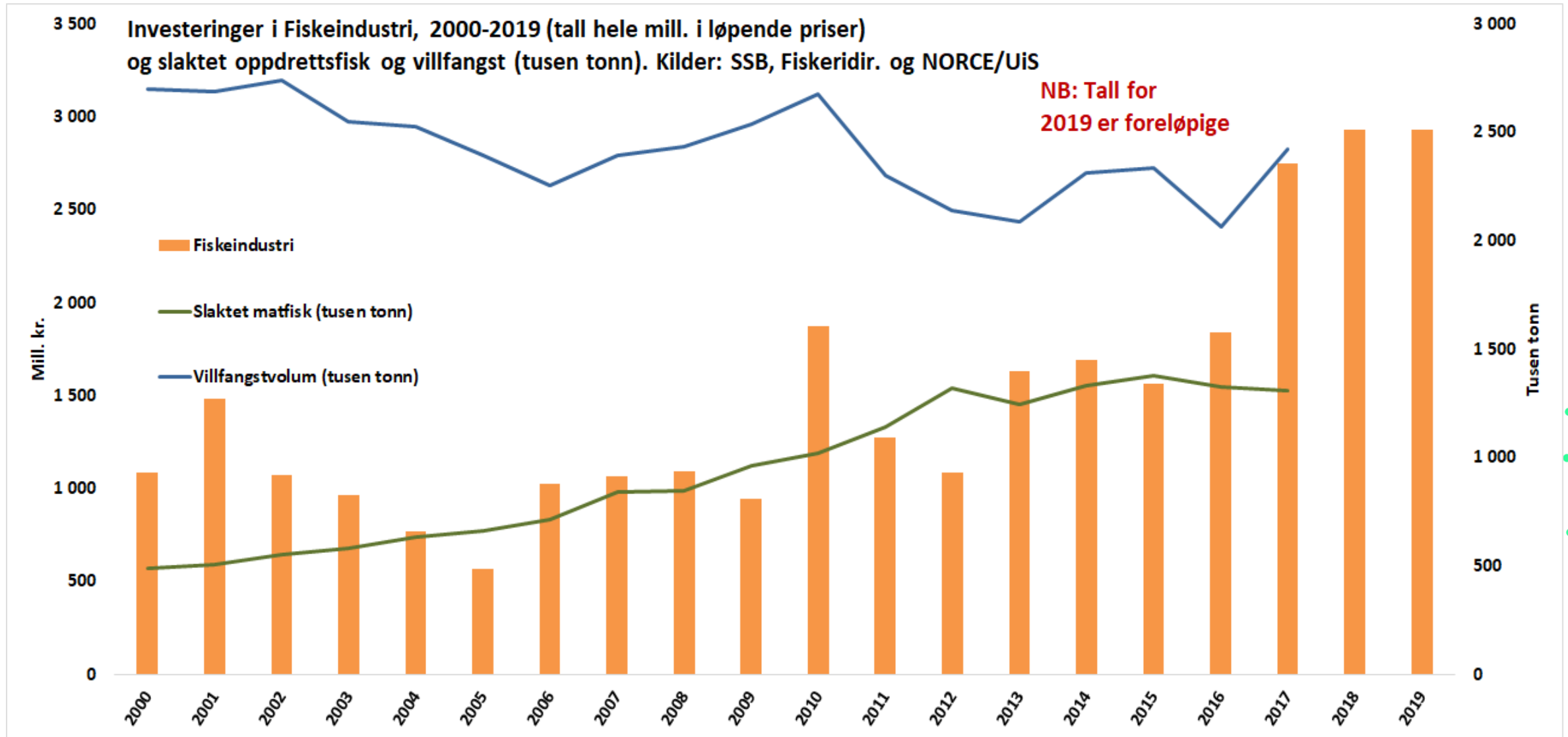
Fiskeindustrien kan deles i 3 typer aktivitet: Slakteri/pakkeri for oppdrettsfisk, mottak/pakkeri for villfangst og produksjon av fiskemel/olje og ingredienser (biomarin industri).

Fiskeindustri relatert til akvakultur utgjør over halvparten av samlede investeringer i fiskeindustri.

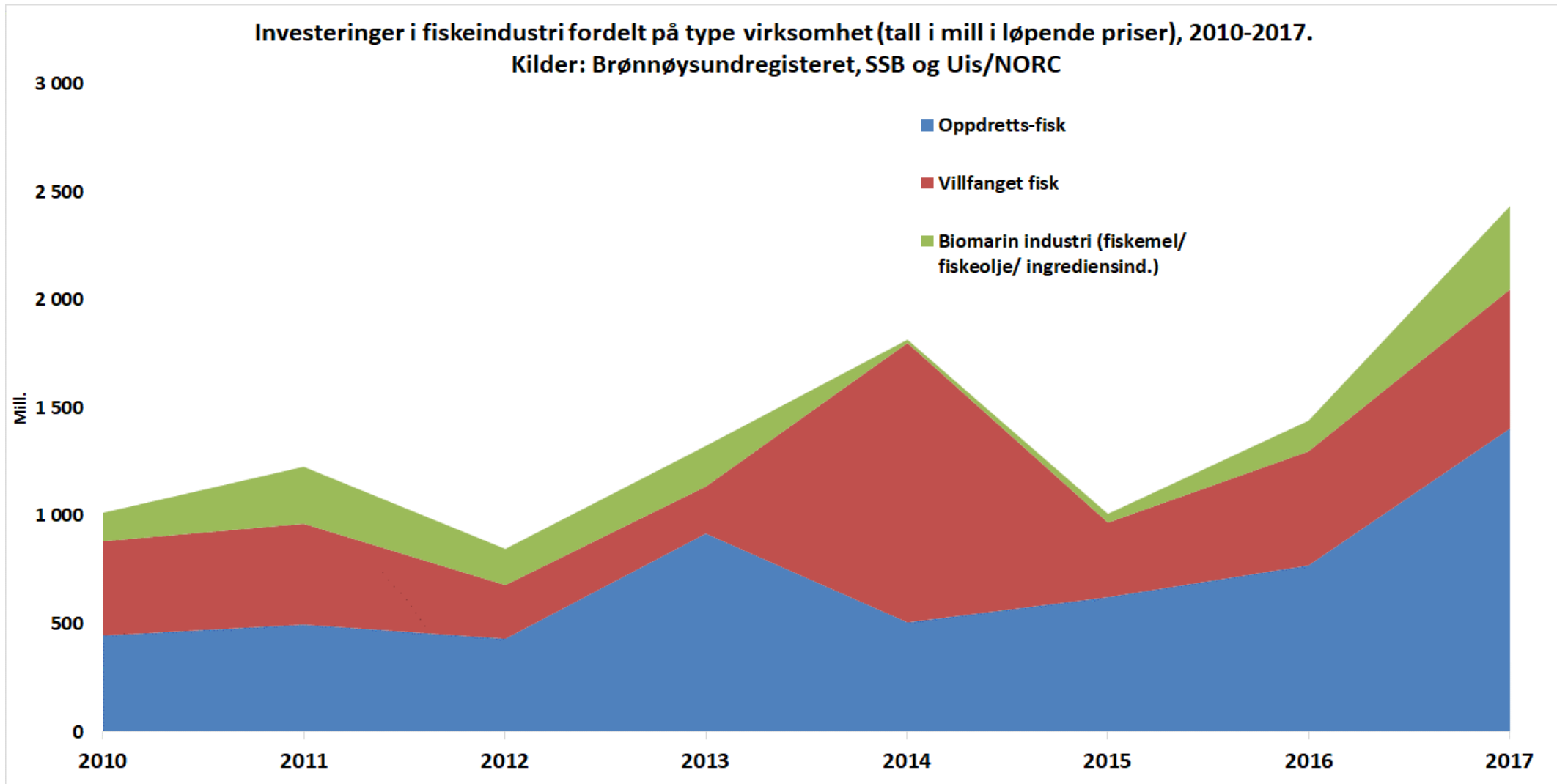

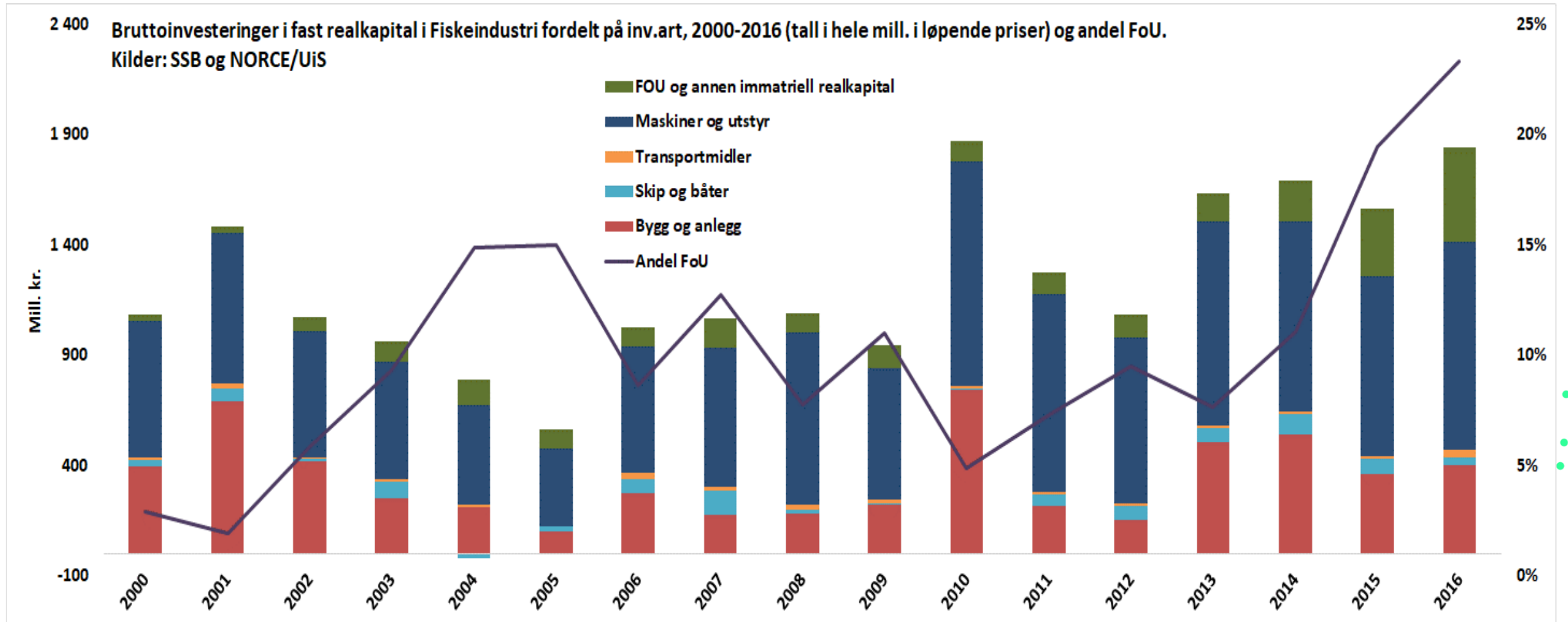
Kraftig vekst i investeringene i fiskeindustri fram til 2017 skyldes oppdrettsaktivitet og biomarin industri, noe stagnasjon siste år

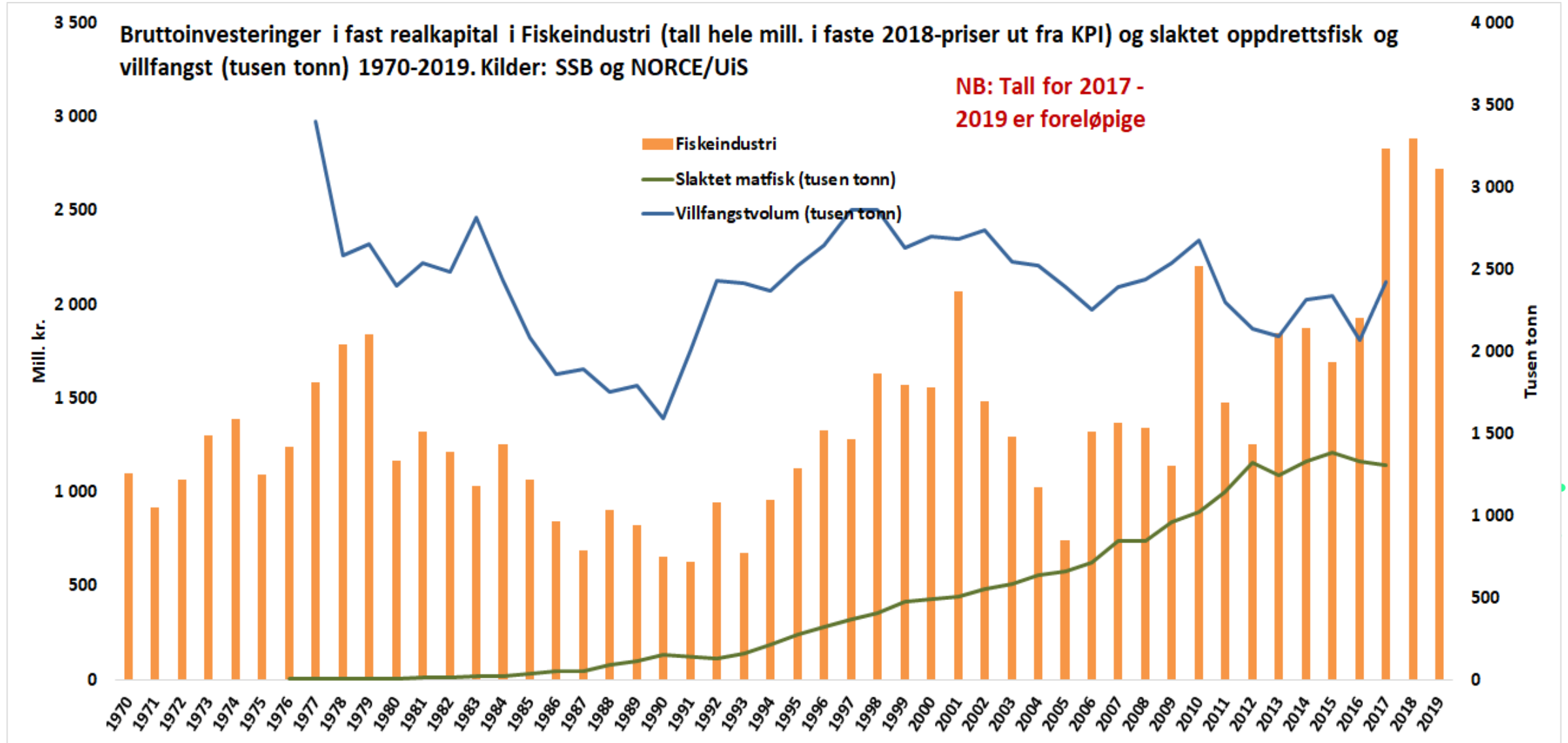
Videre investeringer vil avhenge av slaktebåtteknologi, videreforedling av hvitfisk, utnyttelse av restråstoff, mer forbrukervennlige produkter og automatisering/teknologi

De siste årenes investeringer i fiskeindustri handler i stor grad om maskiner/utstyr og FoU og gjenspeiler fokus på automatisering

Investeringene i fiskeindustrien målt i faste priser er nå på sitt 'all-time high', drevet av oppdrettsvolum og biomarin industri

Nord-Norge, Trøndelag og Møre og Romsdal har vanligvis størst investeringer innen fiskeindustri; i 2017 var Rogaland nest størst grunnet én stor investering

